

Täysistunto

Perjantai 23.2.2024 klo 13.00—13.30

Täysistunto alkoi klo 13.00. Täysistunto päättyi klo 13.30.

Puhetta johti puhemies Jussi Halla-aho (13.00—13.30).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 22.2.2024 antanut hallituksen esitykset HE 9, 10/2024 vp.

2.2. Vastaukset kirjallisiin kysymyksiin

Eduskunnalle ovat saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin KK 250, 258-264, 266-268, 271/2023 vp.

3. Lakialoite laiksi tuloverolain 69 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 18/2023 vp Hanna Kosonen kesk ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

13.00 **Hanna Kosonen kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lakialoitteeni muuttaisi tuloverolakia siten, että suomalaisten keskuudessa hyvin suosittu työsuhde-etu, liikunta- ja kulttuurietu, nousisi vuodessa 400 eurosta 600 euroon. Olen käynnistänyt tämän aloitteen kolmesta syystä.

Ensinnäkin, on laskettu, että liikkumattomuuden kustannukset Suomessa ovat vuosittain 3,2 miljardia euroa, ja lukuun on laskettu kaikki tuloverojen menetyksistä ja työkyvyttömyyseläkkeistä terveyspalveluiden käyttöön. [Hälinää]

Pöytäkirja PTK 11/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Odotatteko hetken, edustaja Kosonen. — Pyydän kansanedustajia käymään muut keskustelut salin ulkopuolella. — Olkaa hyvä, edustaja Kosonen.

Kiitos, arvoisa puhemies! — Lisäämällä liikuntaa olisi esimerkiksi pelkästään lääkettä vähennettävissä lähes 50 miljoonalla eurolla. Mielestäni liikkumisen lisäämisen pitää olla suuri kansallinen hanke ja tavoite, eikä pelkästään julkisen taloutemme takia vaan myös inhimillisistä syistä. Liikunta tuo hyvää mieltä, iloa, yhteisöllisyyttä ja elämänlaatua niin fyysisesti kuin psyykkisestikin. Meidän pitää tehdä kaikkemme, jotta suomalaisten liikkuminen tehtäisiin helpoksi ja houkuttelevaksi.

Toiseksi, ajan lakialoitetta eteenpäin, koska kulttuurilla ja taiteella on aivan samoja fyysisiä ja psyykkisiä hyvinvointia lisääviä vaikutuksia kuin liikunnallakin — ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa parhaimmillaan. Taide ja kulttuuri vahvistavat identiteettiämme ja ymmärrystä maailmasta ja toinen toisistamme. Niin liikunnan kuin kulttuurinkin harrastaminen vahvistaa tässä ajassa niin kovin tärkeää henkistä kriisinkestävyyskykyä.

Arvoisa puhemies! Kolmanneksi, ajan lakialoitetta eteenpäin, koska tässä talossa meidän todella pitää myös tehdä kaikkemme, jotta mahdollisimman moni suomalainen voisi tehdä töitä. Työllisyysasteemme on nyt laskussa, vaikka juuri tuo luku on yksi olennainen tekijä siinä, että voimme pitää yllä hyvinvointivaltiotamme ja palveluitamme. FCG:n arvion mukaan liikunta- ja kulttuuriedun suoraksi työllistäväksi vaikutukseksi on arvioitu 1 670—3 370 henkilötyövuotta. Vaikka siis tuloverolain muuttamisella on verotuloja alentava vaikutus, työllisyyden ja yritystoiminnan lisääntymisen sekä muun muassa vähenevien sosiaali- ja terveyskulujen kautta muutoksella olisi tutkitusti kansantalouttamme vahvistava vaikutus.

Arvoisa puhemies! Liikunta- ja kulttuurietu on pysynyt ennallaan vuodesta 2009 lähtien, vaikka liikuntapalveluiden hinnat ovat nousseet samassa ajassa 23 prosenttia ja kulttuuripalveluiden hinnat 44 prosenttia. Lisäksi hallitus on nostamassa samojen palveluiden arvonlisäveroa lähiaikoina 10 prosentista 14 prosenttiin, mikä entisestään nostaa palveluiden hintoja ja vähentää varmasti samalla käyttäjiä. FCG on laskenut, että verokertymä ehdotetulla muutoksella olisi 33 miljoonaa euroa vähemmän, mutta hyvin maltillisellakin laskennalla työpaikkojen lisääntymisen, palkkatulojen verotuksen ja työttömyysurvaetuuksien vähenemisen kautta yhteensä vaikutus julkiseen talouteen olisi 23 miljoonaa euroa plussalla. Tähän ei ole edes laskettu hyvinvointivaikutusten kautta tulevia menojen vähenemisiä.

Arvoisa puhemies! Toivon tälle lakialoitteelleni vankkaa ja laajaa kannatusta ja huolellista käsittelyä valiokunnassa. [Ben Zyskowicz: Molempia löytyy!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

13.05 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Kososelle hyvin tärkeästä lakialoitteesta, joka tähtää liikunnan lisäämiseen ja liikkumattomuuden vähentämiseen. Olin pöydässä, kun hallitusohjelmaa laadittiin liikunnan ja kulttuurin tiimoilta. Olen erittäin iloinen, että hallituksemme on ottanut tämän liikkumattomuuden ongelman vakavasti ja myös panostanut siihen: hallitusohjelmassa on panostusta liikunnan lisäämiseksi.

Suomalaiset liikkuvat nykyään huolestuttavan vähän. On arvioitu, että vuonna 2040 ai-noastaan kaksi prosenttia yli 50-vuotiaista pystyy tekemään raskasta ruumiillista työtä, kuten esimerkiksi palomiehenä toimimista, jos tämä kehityssuunta ei nyt muutu. On erittäin

Pöytäkirja PTK 11/2024 vp

tarpeellista nostaa esiin liikkumattomuudesta aiheutuvia kansanterveydellisiä ongelmia. Ei voi tietysti lailla pakottaa ihmistä liikkumaan, mutta voimme tehdä toimenpiteitä, jotka kuitenkin edistävät halua liikkua, ja tuomme näitä tosiasioita, mitä se aiheuttaa, jos näin ei tehdä.

Omaehtoinen liikunta- ja kulttuurietu ei nykyisellään koske yksityisiä liikkeen- ja ammatinharjoittajia eli toiminimiyrittäjiä, sillä heitä ei nähdä työnantajina, eivätkä he näin ollen voi saada kyseistä verovapaata etua. Tämä olisi syytä muuttaa. Työntekijä voi voimassa olevan lain mukaan saada tavanomaisena ja kohtuullisena henkilökuntaetuna vuosittain enintään 400 euron arvoisen omaehtoisen liikunta- ja kulttuuriedun. Työntekijän verovapaata etua säädettäessä nähtiin tärkeänä huolehtia työntekijöiden työkyvystä sekä henkisesti ja fyysisestä hyvinvoinnista nyt ja erityisesti tulevaisuudessa, kun keskimääräinen eläkkeellejäämisikä kasvaa. Lain perustelujen mukaan työnantajan järjestämän virkistys- ja harrastustoiminnan voidaan katsoa olevan työkykyä ylläpitävää toimintaa. Jotta myös toiminimiyrittäjillä olisi jatkossa mahdollisuus saada omaehtoinen kulttuuri- ja liikuntaetu verotuksessa hyvinvointinsa säilyttämiseksi ja edistämiseksi, elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin tulisi lisätä säännös yksityisen liikkeen- ja ammatinharjoittajan omaehtoisen liikunta- ja kulttuuriedun verovähennyskelpoisuudesta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

13.07 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Minä kyllä hyvin lämpimästi kannatan tätä aloitetta. Tämä on hyvä, kiitos aloitteen tekijälle. Toivon myös osaltani, että tämä saisi laajaa tukea. Tämä on sellainen aloite, että tässä voittavat kaikki: tässä voittavat työntekijät, työnantajat, julkinen talous, kun henkinen ja fyysinen hyvinvointi lisääntyy, ja tietenkin myös nämä liikunta- ja kulttuuripalveluiden tarjoajat.

Olen myös täsmälleen samaa mieltä siitä, että toiminimiyrittäjille pitäisi saada tämä sama etu. Toivon, että edustaja Elomaa nyt vie sitten hallitukseen tätä terveistä eteenpäin. Se ei olisi iso asia, mutta se olisi merkittävä asia kaiken kaikkiaan saada eteenpäin.

Tämä on perusteltu monesta syystä. Minä ihan allekirjoitan nämä Kososen kolme pointtia eli liikkumattomuuden kustannukset, tämän kulttuurin tuoman henkisen huoltovarmuuden sekä sitten työllisyysvaikutukset.

Mutta, puhemies, tässä vaiheessa minun täytyy kyllä sanoa, että koen aika vahvaa huolta. Koen huolta siitä, että hallitus on nyt tekemässä täysin päinvastaisia arvovalintoja kuin mihin tällä aloitteella pyritään. Tässä jo mainittiin siitä, että hallitus on ilmoittanut nostavansa näiden kulttuuri- ja liikuntapalveluiden verotusta, ja minusta se ei ole oikea tie. Ihmettelen, puhemies, hieman näitä arvovalintoja. Samaan aikaan lasketaan kaljaveroa mutta kuitenkin sitten nostetaan kulttuuri- ja liikuntapalveluiden verotusta. Samoin sähköpostiini tuli todella monia huolestuneita yhteydenottoja tämän vuoden alussa kulttuuritoimijoilta, kun hallituksesta väläyteltiin nyt sitten, että tulevaisuudessa myös kulttuurista tulaa leikkaamaan. Tässä nyt katson erityisesti hallituspuolueisiin. Täällä on monia kulttuurista myönteisesti puhuvia edustajia, joten voisitteko vaikuttaa siellä kehysriihessä nyt niihin asioihin, että tulevissa päätöksissä pidettäisiin kulttuuri- ja liikunta-asioiden puolta, ei tehtäisi leikkauksia eikä mentäisi väärään suuntaan tässä suhteessa? Toivoisin tästä keskustelua, ja erityisesti nyt hallituspuolueille heitän tässä palloa. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 11/2024 vp

13.09 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Liikkumattomuus maksaa tosiaan valtiolle noin neljä miljardia vuodessa. Hallitusohjelman mukaisesti kulttuuria ja liikuntaa on tarkoitus hyödyntää laajemmin ennaltaehkäisevässä sosiaali- ja terveydenhuollossa. Tarkoitus on myös edistää työntekijöiden henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Hallituksella on lisäksi valmistelussa kulttuuripoliittinen selonteko, jonka yksi tavoitteista on edistää alan elinvoimaa ja kasvua. En siis näe aloitetta ristiriitaisena näiden tavoitteiden kanssa.

Puhemies! Aloitteen perusteluissa kerrotaan, että aloitteen vaikutus olisi julkiselle taloudelle nettopositiivinen 20 miljoonalla eurolla ja lisäksi lisäisi henkilötövuosien määrää. Jos näin on, niin sitä suuremmalla syyllä asiaa on syytä tarkastella.

Puhemies! On tosiasia, että jos emme saa ihmisiä liikkumaan lisää, ei meillä ole työvoimaa enää parinkymmenen vuoden päästä. Tämä on myös Suomen kokonaisturvallisuuden kannalta hälyttävä asia. Toivonkin, että edustaja Furuholm lähtee liikkeelle myös tulevana viikonloppuna.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

13.10 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Mitä enemmän itse kukin meistä liikkuu tai hyödyntää myös erilaisia kulttuuripalveluita, niin sen parempi sekä fyysinen että henkinen hyvinvointi meillä on, ja eittämättä tämä koituu inhimilliseksi hyväksi mutta totta kai myös koko kansantaloutemme eduksi.

Täällä ovat kollegat edellä hyvin kuvanneet sitä, mikä haaste meillä koko yhteiskunnassa liittyy siihen, että väestömme kokonaisuudessaan liikkuu liian vähän. Kaikki ne keinot, joilla me pystyisimme tätä edistämään, että yhä useampi meistä liikkuisi enemmän, ovat kyllä erittäin tervetulleita.

Sama, arvoisa puhemies, koskee kyllä kulttuuripalveluidenkin käyttöä. Ja niin kuin muistamme, pandemian aikana tämä oli juuri se ala, joka koki kaikista suurimmat menetykset — ja joku voisi sanoa, että joutui tässä myös aika paljon sijaiskärsijäksi. Senkin takia olisi kyllä hieno kädenojennus koko kulttuurialalle, että esimerkiksi tätä henkilöstöetuuden enimmäismäärää nyt korotettaisiin ja sitä kautta helpotettaisiin sitten sitä, että työnantajat voisivat halutessaan työntekijöille näitä etuisuuksia tarjota, ja sitä kautta näiden palveluiden kysyntä kasvaisi.

Arvoisa puhemies! Puutun juuri tähän aloitteen pääasialliseen sisältöön, joka on juuri tämä enimmäismäärän nostaminen siitä 400 eurosta 600 euroon. Edustaja Kosonen tässä hyvin kävi lävitse sen, että tätä enimmäismääräähän ei ole tarkistettu, se on edelleen sillä tasolla, jolla se on jo pitkään ollut. Ja kuitenkin tiedämme, että samana aikana näiden palveluiden, siis sekä liikuntapalveluiden että kulttuuripalveluiden, hinta on kyllä noussut. Elikkä tällä 400 eurolla saa tänä päivänä vähemmän liikuntapalveluita tai kulttuuripalveluita kuin aikaisemmin.

Nyttenhän tämä tilanne vielä ensi vuoden alusta pahenee, kun hallitus on päättänyt nostaa sekä liikuntapalveluiden että kulttuuripalveluiden hintaa entisestään, kun arvonlisävero korotetaan. Siltäkin osin voisi ajatella, että eikö olisi nyt järkevää, että samaan aikaan, kun hallitus omilla päätöksillään nostaa liikuntapalveluiden ja kulttuuripalveluiden hintaa, edes helpotettaisiin sitä, että useampi työnantaja voisi tarjota henkilöstötunnetun omalle henkilöstölleen enenevässä määrin näitä palveluita. On aivan selvää, että mikäli nyt sitten näiden palveluiden hintaa nostetaan arvonlisäveron korottamisen myötä, niin totta kai se tässä tilanteessa, kun monen ihmisen lompakossa on vähän muutenkin tiukkaa, saattaa laskea

Pöytäkirja PTK 11/2024 vp

näiden palveluiden kysyntää. Ja sehän johtaa ainoastaan pahempaan suuntaan elikkä siihen, että liikumme vähemmän tai hyödynnämme kulttuuripalveluita vähemmän.

Senpä takia, arvoisa puhemies, toivoisin, että kun hallitus joka tapauksessa kehysriihessä varmaan pohtii ylipäättänsäkin arvonlisäverokantojen merkitystä tässä talouden sopeutuksessa ja olette jo päättäneet todella, että tulette nostamaan niin liikuntapalveluiden kuin kulttuuripalveluiden hintaa, niin miettisitte, voisiko ainakin tämän muutoksen tehdä ja sitä kautta helpottaa niin ammatinharjoittajia kuin varsinkin niitä työntekijöitä, jotka pitäisivät omasta kunnostaan ja henkisestä hyvinvoinnistaan vähän enemmän huolta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

13.14 Pinja Perholehto sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Poikkeuksellisesti olen oikeastaan samaa mieltä kaikkien edellä puhuneiden edustajien kanssa. Kiitos erityisesti edustaja Kososelle tämän aloitteen valmistelusta.

Pohdin itse ennakkoon erityisesti sitä, josko tämä ajatus siitä, että tuetaan työntekijöiden hyvinvointia ja jaksamista, kannattaisi laajentaa ennen muuta myös yksityisiin liikkeen- ja ammatinharjoittajiin, eritoten ehkä siksi, että heidän määränsä on kasvussa ja koko ajan suurempi osa myös suomalaisesta yritystoiminnasta nojaa esimerkiksi näiden toimimisyrittäjien harteille. Samaan aikaan juuri se, että moni heistä työskentelee yksinyrittäjinä, lisää ennen muuta ehkä tarvetta sille, että hyvinvoinnista ja terveydestä pidetään huolta.

Kiinnittäisin kuitenkin huomiota — sen lisäksi, mitä edellä edustajat ovat puhuneet arvonlisäveromuutoksista — myös siihen, että kunnathan ovat yksi merkittävä toimija, joka tarjoaa kulttuuri- ja liikuntasektorin palveluita. Sen vuoksi myös ajatus siitä, että pidetään huolta kuntien riittävästä rahoituspohjasta ja kuntien mahdollisuudesta tarjota niin ikään näitä tärkeitä palveluita, on hyvin olennainen asia, sillä vaikka on tärkeää, että edistämme yrittäjien hyvinvointia ja työntekijöiden hyvinvointia, niin meillä on myös paljon ryhmiä, jotka eivät ole vielä kumpiakaan näistä mutta toivottavasti jatkossa ovat. Sen vuoksi myös heille suunnatut kulttuuri- ja liikuntapalvelut ovat vähintäänkin yhtä tärkeässä asemassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Fagerström, olkaa hyvä.

13.15 Noora Fagerström kok: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää lakialoitteen tekijää, edustaja Kososta, tärkeän asian esille nostamisesta. Liikunta ja kulttuuri edistävät niin fyysisistä kuin psyykkistä terveyttä, lievittävät stressiä ja auttavat jaksamaan arjessa. Lisäksi ne toimivat erinomaisina sivistystä lisäävinä tekijöinä, mikä kertoo liikunnan ja kulttuurin monipuolisista hyödyistä.

Liikunta- ja kulttuuriedun korottaminen tukisi niin työnantajaa, julkista taloutta kuin työntekijää itseään. 400 euroa ei tänä päivänä riitä, mikäli haluaa esimerkiksi maksaa säännöllisestä harrastamisesta. Inflaation ja yleisen kustannusten nousun myötä myös liikunta- ja kulttuuripalvelut maksavat enemmän kuin aiemmin. On tärkeää, että työnantajat pystyvät tukemaan työntekijöidensä jaksamista entistä paremmin. Lopulta se, että työntekijöitä kannustetaan virkistystoiminnan pariin taloudellisesti, maksaa itsensä takaisin. Työn laatu ja työssäjaksaminen ovat paremmalla pohjalla, kun työntekijä pystyy panostamaan omaan hyvinvointiinsa työnantajan tuella.

Pöytäkirja PTK 11/2024 vp

Olen samaa mieltä edustaja Elomaan kanssa siitä, että myös toiminimiyrittäjille kuuluisi tämä etu. On epätasa-arvoista, että juuri elinkeinoyrittäjät eivät ole oikeutettuja näihin vähennyksiin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kari, olkaa hyvä.

13.17 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Myös itse kannatan tätä edustaja Kososen tekemää hyvää lakialoitetta. Oli erityisen mukavaa kuulla hallituspuolueiden kansanedustajilta vastaavanlaisia puheenvuoroja, että myös hallituspuolueilta tulee tukea opposition kansanedustajan lakialoitteelle. Täytyy todellakin sydäimestä toivoa, että puheenne olivat vilpittömiä eivätkä ainoastaan anna mielikuvaa, että olette asian takana, ja myös toimitte sen eteen, että lakialoite tulee myös eteenpäin menemään. [Sinuhe Wallinheimo pyytää vastauspuheenvuoroa]

Kävin tuossa kanssa läpi UKK-instituutin lukuja liikkumattomuuden kustannuksista, ja 3,2 miljardista 4 miljardiin haitari liikkuu. Meidän on puhuttava — ei pelkästään kansansairauksista tai kansanterveydestä — myös siitä, että yksi meidän kansanterveyteen laajasti vaikuttava kokonainen asia on se, että kansa ei liiku riittävästi. Me keskitymme usein sydän- ja verisuonisairauksiin, sokeritautiin ja niin edelleen, isoihin ongelmiin henkilökohmaisella tasolla, mutta myös siihen juurisyyhyn, liikkumattomuuteen, meidän täytyy puuttua ja etsiä keinoja, ja tässä yksi hyvä keino lisätä liikkumista.

Hienolla tavalla tuli esiin myös se, millä tavalla työnantajat pystyvät tässä roolia ottamaan ja millä tavalla se lisää myös työllisyyttä aloilla, jotka ovat koronasta paljon kärsineet.

Mutta täytyy myös sanoa samaan yhteyteen, että tämä kaljaveron alennus, jota hallitus samaan aikaan puuhastelee, on kuin puudutusaine kaikelle sille hallituksen muulle kurjittavalle leikkauspolitiikalle ja sotii pahasti niitä liikkumisen tavoitteita vastaan, joita juhlapuheissa asetamme. [Kimmo Kiljusen välihuuto] Meidän pitää tässä vaiheessa ainakin opposition puolelta toivoa tämän kaljaverokeskustelun osalta, että hallitus ei mene lisäämään entisestään terveysongelmia ja heikennä kansalaisten terveyttä vaan kuljettaisiin mieluummin tähän edustaja Kososen esittämään suuntaan. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Myönnän edustaja Wallinheimolle minuutin mittaisen vastauspuheenvuoron.

13.19 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tulee hallituspuolueiden edustajien puheenvuoroihin, selvää on, että me varmasti kannatamme sitä, että liikuntaa lisättäisiin Suomessa, ja siihen on tehty itse asiassa erilaisia toimenpiteitä tälläkin hallituskaudella. Sitä, että tällä olisi varmasti fiskaalinen vaikutus talouteen, pitää kyllä todella tarkkaan katsoa. Kuten tiedätte, meillä on tässä ehkä aikamoiset sopeutus-toimet edessä.

Arvoisa puhemies! Ongelma ei ole se 400 euroa. Ongelma on se, että tällä hetkellä ihmiset käyttävät sitä noin 250—300 euron edestä. Minä ainakin lähtisin katsomaan sitä, onko nyt tullut esimerkiksi urheiluun tai kulttuuriin semmoisia aloja, lajeja, joita tällä hetkellä ei korvata. Esimerkiksi huvipuistokäynnit tällä hetkellä eivät kuulu kulttuurisetelin piiriin. Miksi? Peacockissa voit kyllä käydä ihan kulttuurisetelillä mutta et Linnanmäellä. Sama koskee sitten esimerkiksi eläintarhoja. Miksi siellä ei voi käydä? On paljon esimerk-

Pöytäkirja PTK 11/2024 vp

kejä siitä, että me voitaisiin tietyllä lailla laajentaa tämän setelin käyttöä, mutta se raja, 400 euroa, ei tällä hetkellä ole ongelma. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Puheenvuorolista on siinä määrin lyhyt, että emme avaa nyt laajempaa debattia. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

13.20 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat! Haluan myös osaltani kiittää edustaja Kososta hyvästä ja tärkeästä lakialoitteesta. Nostatte esiin liikunnan merkityksen työssäkäyville, ja samalla voimme keskustella täällä kaikkien liikuntaharrastuksen ja liikkumisen lisäämisestä ja edistämisestä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on kääntää liikkuminen kasvuun jokaisessa ikäryhmässä. Suomi liikkeelle -ohjelman, jonka hallitus tekee, tavoitteena on juurikin tämä. Täällä on kirjattuna muutamia tärkeitä seikkoja, muun muassa se, että työssäjaksamista tuetaan ottamalla liikkuminen keskeiseksi osaksi työkyvyn ja työelämän kehittämistä. Myös se mainitaan, että selvitetään ja arvioidaan mahdollisuuksia liikunnan tukemiseen verotuksen keinoin. Myös ikääntyneiden liikuntaan ja toimintakykyyn kiinnitetään huomiota ennaltaehkäisemällä kaatumisia, ja yli 75-vuotiaiden toimintakykyä ja kotona pärjäämisen edellytyksiä edistetään liikunta- ja kuntoutuspalveluiden hankkimista helpottamalla. Ja on myös, se, että tunnistetaan liikunta-alan yrittäjien mahdollisuudet toimia osana palvelutuotantoa.

Arvoisa puhemies! EETU ry teki vuonna 22 selvityksen, jossa selvitettiin ihmisten pahimpia pelkoja. Siellä kärkeen nousivat ensimmäisenä oma sairastuminen ja toisena liikuntakyvyn menettäminen. Sain jouluna valmiiksi opintoni, ja tein kyselytutkimuksen ikääntyneiden ihmisten osallisuuden kokemuksesta. Kuinka ollakaan, tässä tutkimuksessa nousi esiin se, että ne pelot, joita työikäiset tänä päivänä kokevat liikuntakyvyn menettämisestä, toteutuvat ikääntyneenä. Suurin syy ikääntyneen osattomuuteen oli se, että hän ei päässyt kotoaan liikkumaan, koska oli joku liikuntakykyä rajoittava seikka tai ympäristö oli esteinen. Eli siinä mielessä on tärkeää, että puhumme eduskunnassa liikunnan merkityksestä, ja edustaja Kosonen, avasitte hienosti tämän keskustelun. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

13.23 Jouni Ovaska kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ja kiitos keskustan Hanna Kososelle erittäin hyvästä aloitteesta. Tällaisia tarvitaan lisää, samoin tällaista keskustelua, jossa hallitus ja oppositio voivat käsi kädessä viedä asioita eteenpäin.

Me tiedämme tämän vaikean taloudellisen tilanteen, missä nyt elämme, mutta kummekun kyllä silti niitä arvoratkaisuja, jotka hallitus on tehnyt nyt siinä, että verotusta kiristetään liikuntapalveluiden osalta ja vastaavasti vähennetään rahoitusta esimerkiksi liikunta- paikkarakentamiselta. Kyllähän kunnat tuolla toimivat ja rakentavat lapsille ja nuorille paikkoja, joissa harrastaa, mutta nyt sitten vastaavasti viedään rahoja pois sieltä.

Tässä aloitteessa on myöskin hyvä kirjaus: 400:sta 600 euroon. Mutta meillä on maassa paljon hyvinvointialueita, joilla esimerkiksi nämä edut työntekijää kohden ovat noin parisataa euroa, ja myöskin sillä sektorilla pitäisi tehdä jotain eikä vaan ulottaa sote-sektorille niitä massiivisia leikkauksia, jotka tulevat näkymään myös siellä henkilökunnan arjessa.

Yksi keino, jota valtio voisi käyttää miettiessään, mistä rahaa saataisiin — ja voitaisiin perua nämä järjettömät liikuntaan kohdistuvat leikkaukset tai veronkorotusaikeet — on tie-

Pöytäkirja PTK 11/2024 vp

tysti tämä uusi rahapeli- ja lisenssijärjestelmä. Olen kuullut, että uudistus on vähän jäämässä jalkoihin, ja nyt pitäisi sitäkin vauhdittaa ja katsoa se kenttä, olisiko jatkossa helpompi saada mainos- ja markkinointituloa myöskin näiden urheiluseurojen käyttöön, jotta he pysyvät sitten osaltaan järjestämään lapsille ja nuorille entistä enemmän toimintaa.

Toivon myös, että hallitus ottaa oppia edellisen hallituksen toimista. Silloinhan, korona-aikaan, tehtiin esitys lounaseteleiden ja virikeseteleiden laajentamisesta, ja siinä ei mennyt silloiselta ministeriltä kuin noin puoli vuotta, kun lakialoite menikin todella jo käytäntöön.

Tässä on hyvä lakialoite — ei muuta kuin töihin, arvoisa hallitus.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

13.25 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Haluan myös kiittää edustaja Kososta tästä lakialoitteesta, joka nostaa tärkeää asiaa eli liikunnan edistämistä meidän yhteiskunnassamme.

Kuten täällä on todettu, niin suomalaisten liikkumattomuudella alkaa olla jo kohtalokkaita vaikutuksia yhteiskunnan toimintakykyyn. Edustaja Kari nosti UKK-instituutin laskelmat: siellä tosiaan liikkumattomuuden ja paikallaanolon on osoitettu aiheuttavan yhteiskunnalle jopa yli 4,7 miljardin kustannukset. Tämä on kyllä pysäyttävä luku, jos me mietitään niitä sopeuttamistarpeita, mistä tässäkin salissa tällä hetkellä puhutaan, eli oikeasti meidän on nyt otettava käyttöön kaikki keinot suomalaisten liikkumisen edistämiseksi.

Tietysti olennaista tämän liikkumattomuuskriisin selättämiseksi on se, että ympäristö kannustaa ja vähän tuoppaakin liikkumaan. Tässä tietysti hallituksen toimet nyt osin vievät väärään suuntaan, esimerkiksi liikuntapalveluiden arvolisäveron nosto tai sitten se, että kuntien liikuntapaikkarakentamisesta nipistetään, mutta työnantajan antama liikunta- ja kulttuurietu on sinänsä yksi keino nimenomaan kannustaa ihmisiä liikunnan ja kulttuurin pariin. Hyvä pointti on sekin, mikä tässä aloitteessa nousee esiin: samalla tärkeä tavoite on myös liikunta- ja kulttuurialan palveluita tarjoavien toimintaedellytysten parantaminen ja tietenkin sitten myös suomalaisten työssäjaksamisen edistäminen, jota me tarvitaan myös, jotta yhteiskunta pyörii.

Haluan myös todeta, että on hyvä, että hallituspuolueidenkin suunnasta tähän kuultiin kannattavia puheenvuoroja. Toki tuli myös sitten tätä taloudellista realismia, mutta todella toivon, että tätä ja ennen kaikkea myös liikunnan ja liikkumisen rahoitusta ylipäänsä ja niitä keinoja tarkastellaan tarkemmin. On syytä seurata tarkasti nyt tämän Suomi liikkeelle -ohjelman toimeenpanoa. Tämä voisi hyvin olla yksi konkreettinen keino myös osana sitä ohjelmaa ja niitä konkreettisia toimia, miten me suomalaisten liikkumista edistetään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen, olkaa hyvä.

13.27 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Kulttuuri- ja liikuntaetu, jota tämä aloite käsittelee, on tosiaankin ollut hyvin pidetty etu työelämässä. Edun käyttäminen tukee myös työssäjaksamista, kuten tänään on tässä keskustelussa ansiokkaasti useissa puheenvuoroissa jo tuotukin esiin salin molemmilta laidoilta. Tästä työssäjaksamisestahan meidän tulisi olla yli puoluerajojen aidosti huolissaan ja kiinnostuneita siitä, mitkä olisivat niitä avauksia, joilla voitaisiin tätä työssäjaksamista jokaisen suomalaisen kohdalla tukea työelämässä. Nämä ratkaisut ja ehdotukset ovat hyvin tervetulleita. Nämä ovat niitä asioita, joihin

Pöytäkirja PTK 11/2024 vp

olisi hyvä nyt myös maan hallituksessa keskittyä esimerkiksi sen sijaan, että edistettäisiin näitä työelämäheikennyksiä, joista moni on odotettavasti sellainen, että niillä on pikemminkin työssäjaksamista heikentäviä vaikutuksia kuin työssäjaksamista vahvistavia — puhumattakaan näistä olutverojen keventelyistä, jotka ovat sitten hieman muiden ministeriöiden vastuulla. Onhan se aika erikoinen tärkeysjärjestys, että näitä asioita on nostettu sinne kevään lainsäädäntösuunnitelman kärkeen eikä tällaisia hyviä, kannatettavia ehdotuksia, joilla työssäjaksamista tuetaan.

Olisin tässä omassa puheenvuorossani myöskin halunnut antaa tukeni sille, mihin ei suoraan tässä aloitteessa oteta kantaa mutta keskustelussa kylläkin, että tätä kulttuuri- ja liikuntaedun käyttöä laajennettaisiin siitä, mihin sitä voi tällä hetkellä käyttää. Nostan yhden konkreettisen esimerkin. Täällä salissa on ollut aiemmin lakialoite muun muassa siitä, että tällä kulttuuri- ja liikuntasetelillä, kulttuuri- ja liikuntaedulla, voisi esimerkiksi ostaa kirjoja. Tämä olisi minusta erittäin kannatettava käyttötarkoituksen laajennus tälle edulle. Siten voisimme myöskin taistella lukemisharrastuksen vähenemistä vastaan, lukutaidon heikentymistä vastaan, kannustaa ihmisiä lukemaan, harrastamaan lukemista, mikä on pelkästään hyvä asia. Saisimme silloin tähän etuun yhdistettyä oikeastaan pelkästään hyviä käyttötarkeitua: liikunnan, kulttuurin, lukemisen. Kaikki voittavat, kuten tässä onkin jo edellä todettu.

Vielä lopuksi haluan kiittää aloitteen tekijää tästä hyvästä, kannatetusta ehdotuksesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Suuren valiokunnan kokouksen vuoksi asian käsittely keskeytetään.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.

4. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 27.2.2024 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 13.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Antti Pelttari